

آیین زندگی

سال چهاردهم، شماره ۵۴ تابستان ۱۴۰۳ شماره مجوز ۲۱/۰۹/۰۹/۹۷

فصل نامه علمی آموزشی
انجمن علمی - دانشجویی
تربیت مربی مراکز پیش از دبستان
مرکز آموزش علمی - کاربردی
شرکت تعاونی پیشتازان آیین زندگی

الگوی برای اشاعه نوآوری در نظام آموزشی

شاخه های مختلف حسابداری و بررسی وظایف حسابداری مالی

علم تغذیه

طراحی و اعتبار سنجی برنامه خودتنظیمی کودک بر ادراک از خود و کیفیت دوستی کودکان با اختلال نقص توجه/ بیش فعالی

شناسایی عوامل موثر بر سازوکارهای مشارکت والدین در محیط یادگیری ترکیبی مدارس / بیش فعالی

- الگوی برای اشاعه نوآوری در نظام آموزشی (بخش دوم)

۱

○ خلیل شیروانی

- شاخه‌های مختلف حسابداری و بررسی وظایف حسابدار مالی (بخش دوم)

۲

○ شهره الفی

- علم تغذیه

۴

○ فاطمه کاظم

- طراحی و اعتبارسنجی برنامه خودتنظیمی کودک بر ادراک از خود و کیفیت

۶

دوستی کودکان با اختلال نقص توجه / بیش‌فعالی (بخش نخست)

○ فرزانه ناظمی

- شناسایی عوامل موثر بر سازوکارهای مشارکت والدین در محیط یادگیری

۸

ترکیبی مدارس / بیش‌فعالی (بخش نخست)

○ پروش زارعی

* صاحب امتیاز:

مرکز آموزش علمی کاربردی شرکت تعاونی

پیش‌تازان آیین زندگی

* مدیر مسئول:

مریم قمی بزرگی

* سردبیر:

سمانه مرادی‌پور

* هیئت تحریریه:

مهرانگیز میکائیلی، بهار رجبی، طنبه

مهویدی‌زاده، مریم قمی بزرگی

* همکاران این شماره:

خلیل شیروانی، شهره الفی، فاطمه کاظم؛

فرزانه ناظمی، پروش زارعی

* ویرایش:

مریم قمی بزرگی

* هماهنگی و روابط عمومی:

مریم حق‌گو

* چاپ و تکثیر:

مرکز آموزش علمی کاربردی شرکت تعاونی

پیش‌تازان آیین زندگی

* رایانامه:

aienezendegy@yahoo.com

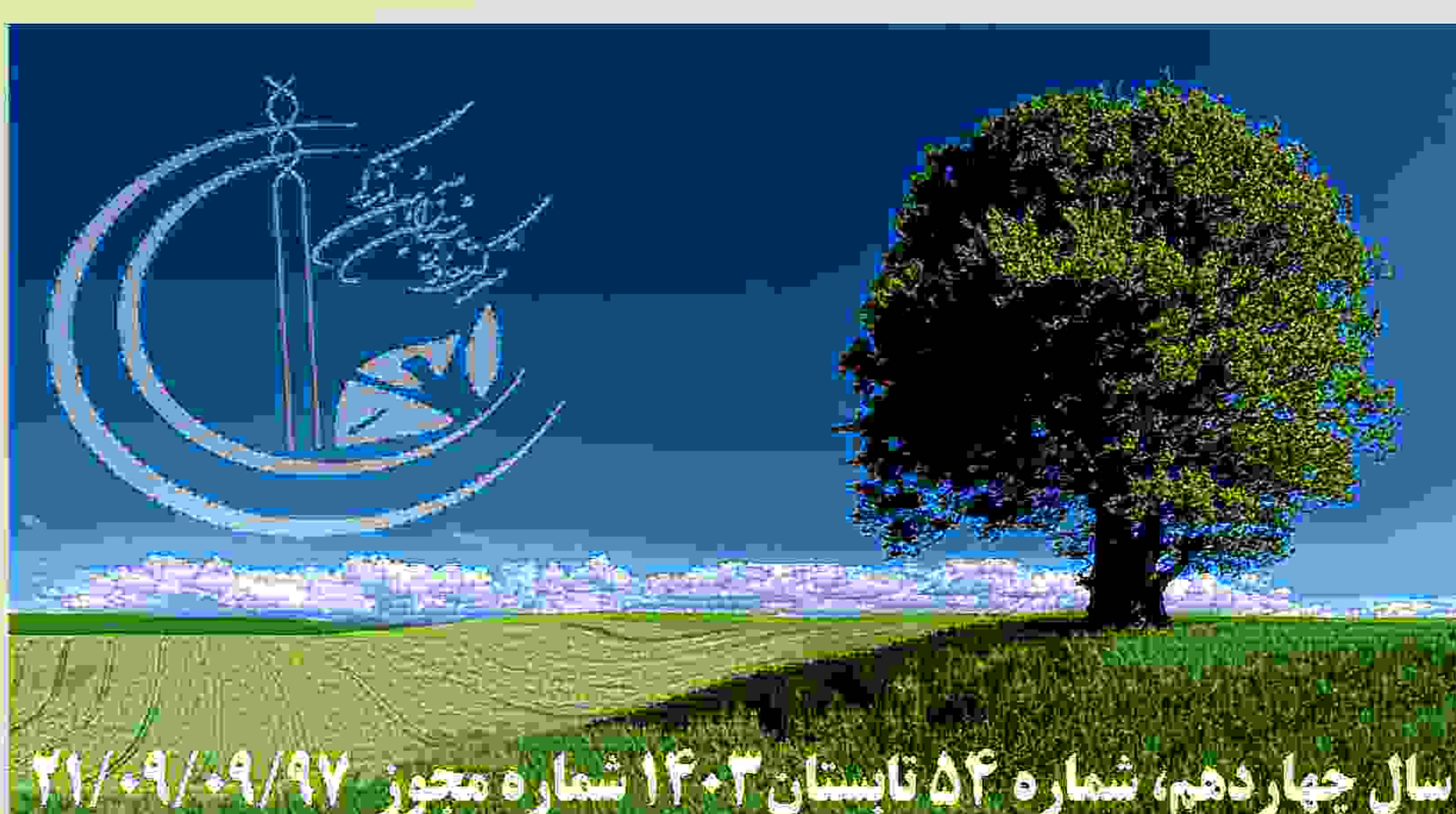
* آدرس:

بلوار اشرفی اصفهانی، نرسیده به پل همت،

خیابان قموشی (بارک) شهرک همای جنوبی

* تلفن:

۰۲۱-۴۴۳۴۱۳۳۱

سال چهاردهم، شماره ۵۴ تابستان ۱۴۰۳ شماره مجوز ۲۱/۰۹/۰۹/۹۷

الگوی برای اشاعه نوآوری در نظام آموزشی

بخش دوم

ادامه از شماره قبل...

۶. پشتیبانی از مدارس متقاضی اجرای نوآوری

در این مرحله، مدرسی که تصمیم به پذیرش نوآوری گرفته‌اند و درخواست آن‌ها پذیرفته شده است، مورد حمایت قرار می‌گیرند. این حمایت از جنبه‌های اداری، مالی و علمی صورت می‌گیرد. یکی از مهم‌ترین حمایت‌ها، آموزش‌های ضمن خدمت برای مجریان در مدارس است. این مرحله آموزش‌ها برای ایجاد مهارت در مجریان ارائه می‌شود. در واقع به کسانی آموزش داده می‌شود که قصد دارند، نوآوری را به صحنه عمل آورند. پس «آگاهی» در این دوره‌ها در سطح «آگاهی برای عمل» است. فرآیند نظارت نیز بخشی از مرحله پشتیبانی است.

۷. بازخورد و اصلاح

اشاعه، به زمان نیاز دارد؛ زیرا لازم است محصول با پیشرفت زمان، تغییراتی را تحمل کند. به واقع، نوآوری نباید به گونه‌ای طراحی شود که در برابر دیدگاه‌های جدید و تجربیات مجریان مقاوم باشد. اگر چنین بود، نمی‌تواند با شرایط بستر اجتماعی خود

منطبق شود. یکی از مؤلفه‌های انطباق اجتماعی، دقیقاً همین است که نوآوری به گونه‌ای تعریف و آماده شود که بتواند به نحو فعال و تعاملی خود را با محیط منطبق سازد. در مرحله تولید، اگر چه درباره انطباق اجتماعی نوآوری اندیشه شده و برای آن تمهیداتی فراهم گشته است؛ اما از آن جا که فرآیند اشاعه اساساً غیرقابل پیش بینی است، باید مدیریت اشاعه به گونه‌ای باشد که نوآوری قبل از این که استحاله یا رد شود، تغییرات لازم را پیدا کند.

این امر مستلزم گشودن مسیر بازخورد است. بازخورد امکان اصلاح و بازبینی مستمر نوآوری و انطباق بیشتر آن را با محیط فراهم می‌آورد و روند پذیرش و گسترش آن را تسهیل می‌کند.

بحث و بررسی

الگوی پیشنهادی از منظر فلسفی بر اراده و اختیار آدمی استوار است؛ زیرا محور و اساس تولید و گسترش ایده‌های نو را قدرت

انتخاب‌گری کارگزاران می‌پندارد. در نهایت این فرد و گروه است که نوآوری را می‌فهمد، انتخاب می‌کند و به کار می‌گیرد. این اصل محوری، با مبنای فلسفه سازگاری دارد. در دیدگاه انسان‌شناسی به عنوان یکی از مبانی تعلیم و تربیت، انسان موجودی عاقل و مختار است «باقری ۱۳۸۱؛ علم الهدی، ۱۳۸۴» در این الگو، تحقق طرح‌ها و برنامه‌های اصلاحی، بر فهم و پذیرش استفاده‌کننده، مبتنی است. بنابراین، در جریان توسعه و پیشرفت هر نهاد آموزشی و استقرار نوآوری، محور تغییر، استفاده‌کنندگان هستند. در الگوی پیشنهادی، پذیرنده در دو سطح مدرسه و فرد تعریف شده است. پذیرش نوآوری در مدرسه بر تعامل و هم‌فکری عناصر مدرسه یعنی مدیریت، معلم و والدین مبتنی است. از این منظر، این الگو به ویژه الگوی «تصمیم‌گیری مشارکتی در پذیرش نوآوری» راجرز و شومیکر نزدیک است. در الگوی یاد شده، نوآوری توسط اعضای گروه پذیرفته می‌شود و افراد و اعضای گروه در ارتباط با رد یا پذیرش

نوآوری تصمیم می‌گیرند. از دید لادریپر، اشاعه نوآوری باید بر تصمیم‌آزادانه و اختیاری پذیرنده استوار باشد «مؤسسه پژوهشی برنامه ریزی درسی و نوآوری‌های آموزشی، ۱۳۸۳» از نظر فارکیوهار و ساری در خصوص نحوه دخالت در تغییرات و نوآوری‌ها و میزان وسعت، کنترل و مدیریت

آیین زندگی - شماره ۵۴
پایان ۱۴۰۳

شاخه‌های مختلف حسابداری و بررسی وظایف حسابدار مالی

بخش دوم

... ادامه از شماره قبل

۱۰- سرپرست حسابداران

مهم‌ترین وظیفه سرپرست حسابداران کمک به مدیریت مالی است. این افراد با برنامه‌ریزی و نظارت بر تیم حسابداری و ارزیابی عملکرد افراد به هدایت تیم می‌پردازد. آنها معمولاً عملیات پیچیده‌ای مثل تهیه گزارش‌های مالی را برعهده دارند و در جلسات با هیات مدیره پاسخگوی ابهامات مالی هستند. سرپرستان حسابداری باید مهارت‌هایی مثل انجام کار تیمی، فنون مدیریتی و شایستگی‌های فنی را داشته باشند.

۱۱- مسئول / رئیس حسابداری

رئیس حسابداری در هر سازمانی مسئولیت‌های متعددی را برعهده دارد. وی تمامی فعالیت‌ها و رویدادهای مالی را به شکل روزانه تحت‌نظر دارد. این امور فعالیت‌هایی مثل نظارت بر گردش وجوه نقد یا تمامی دریافتی‌ها و پرداختی‌ها است و بررسی، نظارت، کنترل و تأیید کلیه اسناد و صورت‌های مالی یک شرکت بر عهده رئیس حسابداری است.

۱۲- مدیر مالی

مدیر مالی یکی از پایه‌های موفقیت هر سازمانی است. مدیریت بر منابع و مصارف یکی از مهم‌ترین وظایف اوست. شاید برقراری ارتباط موثر یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های یک مدیر مالی موفق باشد. او به دلیل ارتباط مداوم با افرادی در سازمان‌های مالیاتی و یا حسابداری و بیمه باید فردی با روابط عمومی بالا باشد تا در مواقع حساس بتواند از کمک آن‌ها بهره‌برد. در ضمن

اشاعه نوآوری، دو رویکرد فلسفی متفاوت وجود دارد. (یاتز، ۲۰۰۱) نخست، رویکرد جبرگرایی است که تغییرات را از کنترل بشر خارج می‌داند و بر این نظر است که تغییر فرآیندی تدریجی و تکاملی نیست، بلکه فرآیندی ناپیوسته است و تغییرات، توسط انقلاب از هم متمایز و مشخص می‌شوند. این رویکرد، تغییر در جامعه را حاصل نظام‌های مسلط و فناورانه می‌داند که موجب تغییر در خرده نظام‌های جامعه می‌شوند. حاصل این دیدگاه جبرگرایانه در اشاعه نوآوری، رویکرد «تولید کننده محور» است. براین اساس، تحولات و جریان اشاعه نوآوری، از طرف اشاعه دهنده، هدایت می‌شود و به پیش می‌رود.

دوم، رویکرد ابزارگرایی است. این رویکرد فناوری را ابزاری در دست بشر تلقی می‌کند، نه عاملی سلطه‌گر و تعیین کننده که براساس این رویکرد، تعاملات اجتماعی و سطح ارتقاء و پیشرفت جامعه صرفاً تحت تأثیر فناوری نیست و تغییرات اجتماعی بطئی و آرام است. حاصل این دیدگاه در اشاعه نوآوری، رویکرد «استفاده کننده محور» است که در آن استفاده کننده نوآوری، عنصری مهم و اساسی در هر تغییر به شمار می‌رود. به ویژه در تغییر نظام آموزشی، نقش اساسی و بی‌همتا دارد.

ساری و فارکیوهار پیشنهاد کرده‌اند که سیاست‌گذاران آموزشی بهتر است ترکیبی از دو رویکرد جبرگرایی و ابزارگرایی را در نظر داشته باشند. (یاتز، ۲۰۰۰) الگوی پیشنهادی در این مقاله نیز در مرحله تولید، «تولید کننده محور» است؛ اما در تداوم برنامه، محور اشاعه و استقرار نوآوری را کاربران می‌داند، نه سیاست‌گذاران. علاوه بر آن، در مرحله تولید هم توجه به ویژگی‌ها و خصوصیات استفاده کنندگان بالقوه نوآوری را لازم معرفی می‌کند. بر این اساس، می‌توان گفت که الگوی پیشنهادی، الگوی بینابینی «تولید کننده محور» و «استفاده کننده محور» است.

نویسنده: خلیل شیروانی

مدرس مرکز و دکترای مدیریت آموزشی

یک مدیر مالی باید بتواند مشکلات شرکت را در حوزه‌های مالی و سرمایه‌گذاری تشخیص و به ارائه راه‌حل بپردازد. در کنار این موارد بحث مدیریت منابع انسانی و برنامه‌ریزی برای آن‌ها را نیز باید به این لیست اضافه کرد.

۱۳- حسابرس مستقل

یک حسابرس مستقل توسط افراد یا شرکت‌های مستقل و حرفه‌ای معرفی شده و به ارائه خدمات می‌پردازند. خدمات و اقدامات این افراد عبارتند از انجام عملیات حسابداری، خدمات حسابداری، انجام امور مربوط به نرم افزار حسابداری، مشاوره در امور مالیاتی و تهیه گزارش‌های اختصاصی برای بانک‌ها است.

۱۴- تحلیلگر مالی

یک تحلیلگر مالی وظیفه جمع‌آوری داده‌های اقتصادی را برعهده دارد. این دسته از افراد داده‌های مالی صنعت و اقتصاد را جمع کرده و عملکرد سرمایه‌گذاری را پیش‌بینی می‌کند و توصیه‌هایی را در قالب مشاوره سرمایه‌گذاری به

افراد و مشاغل ارائه می‌نماید. داشتن مهارت‌های تحلیلی، ارتباطی و فنی از جمله الزامات این شغل است. البته مطلع بودن از تمامی رویدادهای جامعه و کسب تجربه نیز نقش مهمی در موفقیت این رشته دارد.

وقتی که از حسابداری و انواع آن صحبت می‌کنیم، منظور شاخه‌های مختلف علم حسابداری است. حسابداری دارای چند رشته تخصصی است که عبارتند از: حسابداری مالی، حسابداری دولتی، حسابداری مدیریت، حسابداری صنعتی، حسابداری مالیاتی و حسابداری فروشگاه‌ها. در ادامه هریک از شاخه‌ها را شرح می‌دهیم. مقاله در مورد حسابداری و تمامی شاخه‌های آن در وبلاگ سپیدار موجود است که می‌توانید مطالعه کنید.

۱۵- حسابداری مالی

حسابداری مالی شاخه‌ای از علم حسابداری است که به اسم حسابداری گزارش نیز معروف است. اصلی‌ترین هدف این شاخه‌ی حسابداری، تهیه و تنظیم صورت‌های مالی اساسی است. با توجه به این که مالیات در سراسر دنیا باید محاسبه و بررسی شود، تعیین کردن این امر نیاز به شناخت دقیق سود خالص دارد و این کار تنها با نگه داشتن حساب‌ها و تنظیم کردن صورت‌های مالی که مقدار سود را به‌خوبی نشان می‌دهند؛ امکان پذیر است.

از همین رو دولت‌ها به استفاده کردن از صورت‌های مالی مؤسسات روی آوردند که این صورت‌ها توسط حسابداران مالی تهیه می‌شوند. به طور کلی عمده‌ترین استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی، بانک‌ها هستند و اعتبار دهنده‌ها و بستانکاران نیز از این صورت‌ها استفاده می‌کنند. حسابداری مالی اساس فعالیت‌های مالی شرکت‌ها است و هر آن چیزی

است که در اکثر شرکت‌ها به عنوان فعالیت‌های مشخص ثبت در دفاتر و ارائه گزارشات در دوره‌های مالی شناخته می‌شود.

۱۶- حسابداری دولتی

اصلی‌ترین وظیفه‌ی حسابداری دولتی، کنترل کردن هزینه‌های دولتی

است. دولت‌ها وظیفه دارند که درآمدها و هزینه‌های سالانه‌ی خودشان را پیش‌بینی کنند و به مجلس ارائه دهند و به همین دلیل آن‌ها مجبور هستند که برای تعیین بودجه از یک سیستم حسابداری متخصص استفاده کنند که در این کار، آن‌ها را یاری کند. این سیستم حسابداری که دولت‌ها از آن استفاده می‌کنند حسابداری دولتی نامیده می‌شود و امروزه یکی از شاخه‌های مستقل رشته‌ی حسابداری است. کنترل بر هزینه‌ها و درآمد دولت‌ها و پیش‌بینی آن‌ها، نیاز به پیدایش و رواج حسابداری جدیدی تحت نام حسابداری دولتی دارد که به عنوان رشته‌ای جداگانه شروع به کار کند.

۱۷- حسابداری مدیریت

اصلی‌ترین کار حسابداری مدیریت، ارائه دادن گزارشات اطلاعاتی در مورد مواردی مانند قیمت تمام شده‌ی محصولات، میزان تولید، هزینه‌ها و بهای فروش خدمات و محصولات است. حسابداری مدیریت همچنین بررسی ظرفیت منابع متعدد مانند ظرفیت تولید تجهیزات را نیز بر عهده دارد. حسابداری مدیریت امروزه یک شاخه‌ی مستقل است که حدوداً در اوایل قرن معاصر شکل گرفته است.

حسابداری صنعتی

حسابداری صنعتی اولین بار بعد از انقلاب صنعتی اروپا و برای مشخص کردن قیمت تمام شده‌ی محصولات تولید شده به کار گرفته شد. اصلی‌ترین وظیفه‌ی حسابداری صنعتی برآورد کردن هزینه‌ی تمام شده‌ی کلیه‌ی عوامل

تولیدی است. امروزه حسابداری صنعتی یکی از پرکاربردترین انواع حسابداری است و بخصوص در کشورهای در حال توسعه این شاخه از حسابداری آینده‌ی خوبی از لحاظ شغلی دارد. به دلیل این که کشورهای در حال توسعه هنوز احتیاج خیلی زیادی به احداث واحدهای صنعتی دارند و با راه‌اندازی این واحدها کسانی که در رشته‌ی حسابداری صنعتی به طور تخصصی تحصیل کرده‌اند شانس زیادی برای استخدام خواهند داشت. حسابداری صنعتی یا بهای تمام شده عموماً در واحدهای صنعتی برای محاسبه قیمت فروش بر مبنای بهای تمام شده هر محصول و ارائه گزارشات برای محصولات، خدمات و فعالیت‌ها استفاده می‌شود.

۱-۱-۱۷ حسابداری مالیاتی

در حسابداری مالیاتی به محاسبه میزان مالیات بر درآمد مؤسسات و قوانین و مقررات مالیاتی پرداخته می‌شود. قوانین مالیاتی در تمام کشورهای جهان موضوعی مهم است و محاسبه مالیات، کاری بسیار دقیق و لازم است.

۲-۱-۱۷ حسابداری فروشگاه‌ها

مدیریت فروشگاه‌ها هم مانند هر کسب و کاری باید همراه با حساب و کتاب‌های دقیق انجام گیرد. حسابداری فروشگاه‌ها شامل حساب و کتاب موجودی اجناس، کنترل حساب‌ها، دریافت و پرداخت، چک‌ها و رسیدها و ... است. آنچه در مدیریت فروشگاه اهمیت دارد؛ سرعت و دقت حساب‌ها بدون حتی کوچکترین معطلی در مقابل مشتریان است.

تهیه و تنظیم: دکتر شهره

الفی؛ دکترای مدیریت

صنعتی مالی؛ مدیر گروه

حسابداری مالی

آیین زندگی - شماره ۵۴
تابستان ۱۴۰۳

علم تغذیه

علم تغذیه مجموعه‌ای از اطلاعات و دانش‌های بشری است که درباره ارتباط متقابل بین غذا و سلامتی، محیط زیست و جامعه بحث می‌کند.

مواد غذایی از اجزای کوچک‌تری به نام ماده مغذی تشکیل شده است، مواد مغذی به دو دسته درشت مغذی و ریز مغذی تقسیم می‌شود درشت مغذی که تولید کننده‌های انرژی در بدن هستند شامل: کربوهیدرات، پروتئین و چربی می‌شوند.

۱- کربوهیدرات: قندها - مواد نشاسته‌ای -

فیبرها

۲- پروتئین‌ها: حیوانی - گیاهی

۳- چربی‌ها: چربی سیر شده مانند دنبه، چربی

سیر نشده مانند روغن زیتون

ریز مغذی‌ها محافظ هستند و در انجام اکنش‌های بیوشیمیایی نقش اساسی دارند، ریز مغذی‌ها شامل مواد معدنی، ویتامین‌ها می‌شوند.

۱- مواد معدنی: کم مقدار (آهن، روی، ید) عمده (کلسیم، سدیم، فسفر)

۲- ویتامین‌ها: ویتامین‌های محلول در آب (B, C) و ویتامین‌های محلول در چربی (K, E, D, A)

گروه‌های غذایی اصلی شامل نان و غلات، میوه‌ها، سبزی‌ها، شیر و لبنیات، گوشت حبوبات تخم مرغ مغزها، مواد متفرقه (روغن‌ها چربی‌ها و ادویه‌ها)

الگوی رشد و تکامل کودک

انرژی و مواد مغذی مورد نیاز کودکان به میزان انرژی مصرفی در حال استراحت به اضافه مقدار انرژی لازم جهت فعالیت و رشد طبیعی بستگی دارد. این نیازمندی‌ها بر اساس الگوی رشد و تکاملی فردی هر کودک متفاوت است.

جهت اندازه‌گیری الگوهای رشد کودکان از کارت و منحنی رشد استفاده می‌شود.

به طور کلی کودکان دارای دو دوره رشد سریع می‌باشند:

۱- در مرحله نوزادی و خردسالی به خصوص در

سه سال اول زندگی

۲- دوره بلوغ یا نوجوانی

رشد جسمی و تغییر بدن در سنین پیش از دبستان:

۱- کاهش رشد (نسبت به دوران شیرخوارگی)

۲- بین ۱ تا ۷ سالگی افزایش وزن حدود ۱/۸ تا ۲/۷ کیلوگرم و افزایش قد حدود ۷/۶ سانتی متر در هر سال.

۳- افزایش رشد توده عضلانی، استخوان‌ها و رگ‌ها.

۴- افزایش استخوان سازی بدن.

۵- کاهش آب بدن.

۶- کامل شدن رشد مغز تا سنین ۱۰ سالگی.

۷- در این سنین رشد تحت تأثیر عواملی مثل:

وراثت، ظرفیت مادرزادی رشد، محیط

ویژگی‌های احساسی، رفتارهای خوردن و مهارت‌های وابسته به غذا در کودک پیش از دبستان:

سن ۱ تا ۲ سالگی

الف (ویژگی‌های احساسی: از چیزهای جدید می‌ترسد در سهیم شدن مشکل دارد، نیاز به نظارت دائمی دارد، علاقمند به کمک کردن است، کنجکاو است، اغلب سرپیچی می‌کنند، مشتاق جلب توجه هستند.

ب (رفتارهای خوردن: بد غذا است، غذا را در دهان نگاه می‌دارد بدون اینکه قورت بدهد.

ج) مهارت‌های وابسته به غذا: از قاشق با مهارت کم استفاده می‌کند. می‌تواند شروع به تکه

کردن، بریدن، گاز زدن و قورت دادن کند، می‌تواند به راحتی فنجان را بلند کند، بنوشد، زمین بگذارد و با یک دست نگه دارد، خودش غذا می‌خورد.

سن ۳ سالگی

الف) ویژگی‌های احساسی : سن من گفتن است، در هر کاری می‌خواهد دخالت کند، به خوبی به انتخاب‌های غذایی پاسخ می‌دهد، هنوز به سختی سهیم می‌شود، انجام درست کارها را به سختی قبول می‌کند.

ب) رفتارهای خوردن: اکثر غذاها به غیر از برخی سبزیجات را می‌خورد، وقتی گرسنه نیست زمان غذا خوردن را طولانی می‌کند، در مورد روش غذا خوردن نظر می‌دهد.

ج) مهارت‌های وابسته به غذا: تقریباً مانند بزرگ‌ترها از قاشق استفاده می‌کند، ماهیچه‌های دست به طور متوسط کامل می‌یابد به طور مستقل غذا می‌خورد، می‌تواند برای خودش شیر و آبمیوه در ظرف بریزد و غذا بکشد.

سن ۴ سالگی

الف) ویژگی‌های احساسی: به راحتی غذایش را با دیگران تقسیم می‌کند، به تأیید و توجه بزرگ‌ترها نیاز دارد و خودنمایی می‌کند، نیازهایش محدود می‌شود، اکثر مواقع از قوانین پیروی می‌کند، گاهی درباره روش صحیح انجام کارها مقاومت می‌کند.

ب) رفتارهای خوردن هم زمان می‌خورد و حرف می‌زند؛ ولی حرف زدن را ترجیح می‌دهد. شدت دوست داشتن یا نداشتن غذا زیاد می‌شود، از غذا خوردن تا حد گریه کردن امتناع می‌کند.

ج) مهارت وابسته به غذا: از همه ابزارهای غذا خوردن استفاده می‌کند، ماهیچه انگشتان تکامل یافته. قادر به پاک کردن، شستن، چیدن میز و ریختن مواد قابل اندازه‌گیری در غذا است. می‌تواند پوست بکند، خوراکی روی نان بمالد، ببرد.

سن ۵ سالگی

الف) ویژگی‌های احساسی: در کارهای روزمره خانواده کمک می‌کند، هنوز گاهی در برابر درست انجام دادن کارها مقاومت می‌کند. بسیار به والدین، خانه و خانواده وابسته است.

ب) رفتارهای خوردن: غذاهای آشنا را دوست دارد بیشتر سبزیجات خام را ترجیح می‌دهد.

ج) مهارت‌های وابسته به غذا: انگشتان و دستانش هماهنگ می‌شوند. می‌تواند صبحانه و ناهار ساده تهیه کند می‌تواند اندازه‌گیری کند، ببرد، خرد کند.

باید هدف والدین فراهم کردن شرایطی برای کودکان باشد تا آن‌ها غذای سالم را انتخاب کنند آن‌ها باید کودکان خود را با غذاهای متنوعی تغذیه کنند.

به طور کلی کودکانی که در طول زمان غذاهای متنوعی دریافت می‌کنند و از رشد خوبی هم برخوردارند رژیم غذایی متعادلی دارند. والدینی که نگران کافی نبودن غذای کودکان هستند و به او اجازه می‌دهند تا هر چیزی را بخورد در واقع عادت بد غذایی را در او پرورش

می‌دهند. همچنین از مشکلات دیگر درگیری والدین با کودک خود در مسائل غذایی است.

نتیجه‌گیری: در واقع محیط غذاخوری باید ساکت و آرام باشد تا کودکان بدون هیچ گونه جنگ و دعوا و ناراحتی غذای خود را میل کنند. محیط روی همه جنبه‌های کودکان تأثیر می‌گذارد اگر محیط از همه لحاظ غنی باشد می‌توان گفت، اتفاقات خوبی برای کودک می‌افتد؛ باید به برنامه غذایی و خوراک کودکان توجه کامل داشت و سعی بشود بیشتر از مواد سالم و طبیعی استفاده شود تا حدودی با ذائقه کودکان کنار بیاییم و محیط غذاخوری را محیطی شاد و لذت بخش برای کودکان کنیم.

تهیه و تنظیم:

فاطمه کاظم، کارشناس تربیت مربی پیش از دبستان

طراحی و اعتبارسنجی برنامه خودتنظیمی کودک بر ادراک از خود و کیفیت

دوستی کودکان با اختلال نقص توجه / بیش‌فعالی (بخش نخست)

چکیده

هدف از این پژوهش طراحی و اعتبارسنجی برنامه خودتنظیمی کودک بر ادراک از خود و کیفیت دوستی کودکان با اختلال نقص توجه / بیش‌فعالی بود.

روش: طرح پژوهش از نوع تحقیقات ترکیبی - اکتشافی به شمار می‌رود که ماهیت کیفی و کمی دارد. جامعه آماری پژوهش در بخش کیفی شامل کتب و مقالات تخصصی فارسی و انگلیسی در حوزه آموزش خودتنظیمی کودکان در ۲۰ سال اخیر بود که با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. سپس مؤلفه‌های خودتنظیمی از آن‌ها استخراج و با روش کیفی تحلیل مضمون کدگذاری شدند. درنهایت بسته خودتنظیمی کودکان طی دوازده جلسه تدوین شد و روایی صوری و محتوایی آن توسط متخصصان تأیید شد. روش پژوهش در بخش کمی از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون و پیگیری با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش در این بخش شامل تمامی دختران ۹-۱۲ ساله مبتلا به اختلال نقص توجه / بیش‌فعالی شهر تهران در سال ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بود. حجم نمونه

شامل ۳۰ نفر (۱۵ نفر گروه آزمایش و ۱۵ نفر گروه گواه) از جامعه آماری به شیوه نمونه‌گیری دسترس انتخاب شده و در دو گروه گواه و آزمایش جایدهی شدند. برای گروه آزمایشی، برنامه تدوین شده خودتنظیمی کودک اجرا شد در حالیکه گروه

کنترل آموزشی دریافت نکردند. ابزار پژوهش شامل مقیاس خود ادراکی هارتر (۲۰۱۲) و کیفیت دوستی زهره‌وند و حجازی (۱۳۸۰) بود. یافته‌ها: نتایج نشان می‌دهد میزان F اثر تعامل مراحل و گروه برای متغیرهای صلاحیت تحصیلی، صلاحیت اجتماعی، صلاحیت ورزشی، ظاهر فیزیکی، هدایت رفتاری، خودارزشی و کیفیت دوستی در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار است. این یافته نشان می‌دهد که گروه آزمایش و کنترل از لحاظ متغیرهای پژوهش (خود ادراکی و کیفیت دوستی) در سه مرحله پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری با یکدیگر تفاوت معنی‌داری دارند. این یافته بدان معنی است که آموزش خودتنظیمی کودک نه تنها منجر به بهبود مؤلفه‌های خود ادراکی و کیفیت دوستی دانش‌آموزان در گروه آزمایش شده است، بلکه این تأثیر در مرحله پیگیری نیز پایدار بوده است. یافته‌های این پژوهش اطلاعات مفیدی را در ارتباط با برنامه خودتنظیمی کودک فراهم می‌کند و مشاوران و روانشناسان می‌توانند برای بهبود ادراک از خود و کیفیت دوستی در کودکان دارای اختلال نقص توجه / بیش‌فعالی از این مداخله استفاده نمایند.

مقدمه

نتیجه‌گیری: به طور کلی نتایج پژوهش حاکی از آن بود که آموزش خودتنظیمی با افزایش خودکنترلی و خودتنظیمی منجر به اصلاح باورهای فرد در مورد توانایی‌هایش و به تبع آن ادراک از خود واقع‌بینانه‌تری به دست می‌آورند. همچنین این پژوهش نشان داد که برنامه خودتنظیمی کودک بر کیفیت دوستی کودکان مبتلا به اختلال نقص توجه / بیش‌فعالی اثربخش است.

کلیدواژه‌ها: خودتنظیمی کودک، خود ادراکی، کیفیت دوستی، دختران، اختلال نقص توجه / بیش‌فعالی.

اختلال نقص توجه / بیش‌فعالی یک اختلال عصبی تحولی است که از دوران کودکی شروع می‌شود و اغلب تا بزرگسالی ادامه می‌یابد (سینگ، کومار، کاتور، ماندال و کومار، ۲۰۲۲). اختلال نقص توجه / بیش‌فعالی از نظر بالینی با علائم مداوم بی‌توجهی، بیش‌فعالی و تکانشگری تعریف می‌شود، (سدگویک - مولر، مولر - سدگویک، آدامو، کوتانی، چامپ، گودجانسون و همکاران، ۲۰۲۲)؛ که

این علائم می‌تواند شامل ناتوانی در توجه مداوم یا ناتوانی در انجام تکالیف محول شده، بی‌قراری و حرکت کردن زیاد، صحبت بیش از حد و قطع صحبت با افراد دیگر شود، (وایلد و ولج، ۲۰۲۲). شیوع اختلال نقص توجه / بیش‌فعالی

کودکان ۵،۹ درصد و در بزرگسالان ۲/۵ درصد برآورد شده است، (فارون، باناچوسکی، کاگیل، ژنگ، بیدرمن، بیلگرو و همکاران، ۲۰۲۱). افراد مبتلا به این اختلال بیشتر درگیر بزهکاری و رفتار مجرمانه (کاپوتزی، کاپلاتزی، کالدیرولی، کوا، اوکسیلیا، روبلی و همکاران، ۲۰۲۲)، سوء مصرف الکل و مواد مخدر (فولر- تامسون، لويس، آگبیاکا، ۲۰۲۲)، تجربه بارداری زودهنگام یا ناخواسته (هیوا، هوانگ، هسو، بای، سو، تسای و همکاران، ۲۰۲۱) و تجربه چالش در تحصیل و کار هستند، (ساوونی، پریرا، باست، زیه، الکساندر، شانکار، ۲۰۲۱). مشکلات و بیماری‌های همراه نیز از جمله اضطراب (فولر- تامسون، کریگ و مک نیل، ۲۰۲۲) و افسردگی (میر، براندت، میدا، باستن، گریم، ریف و همکاران، ۲۰۲۲) در این افراد شایع هستند که اغلب در دوران کودکی ایجاد می‌شوند. با وجود این یافته‌ها از مشکلات عملکردی مزمن در حوزه‌های تحصیلی،

معلم‌ان مطابقت ندارد که این امر ممکن است باعث شود که کودکان مبتلا به اختلال نقص توجه / بیش‌فعالی ادراک از خود غیرواقع‌بینانه‌ای داشته باشند. (هوزا، مروگ، گردس، هینشاو، بوکوسکی، گولد و همکاران، ۲۰۰۵) ادراک از خود یک متغیر روان‌شناختی است که قضاوت افراد را در مورد توانایی‌های خود به منظور دستیابی به یک هدف خاص منعکس می‌کند و بر اساس بلوغ شناختی و تجربیات موفقیت و شکست حاصل از رشد انسان تغییر می‌کند. (هارتر، ۲۰۱۲) نظریه ادراک از خود معتقد است که افراد نگرش‌ها و ترجیحات خود را با تفسیر معنای رفتار خود تعیین می‌کنند. (دیکو، ۲۰۱۸) به طور ویژه مشاهده شده است که کودکانی که ادراک از خود ضعیفی دارند، مشکلات رفتاری بیشتری از خود نشان می‌دهند. (کرو، اندرسون، کاتروپا، یتس، لو، گرینهام، ۲۰۲۲) در همین راستا اونس و همکاران (۲۰۰۷) نشان دادند که

مهارت‌های اجتماعی، طرد همسالان، قلدری و قربانی شدن هستند (مک کواد، ۲۰۲۰) و این اختلالات در دختران شدیدتر است. (مایا بریستان و وینر، ۲۰۲۰) به عبارتی مشکلات توجه در این کودکان ممکن است باعث شود که افراد مبتلا به اختلال نقص توجه / بیش‌فعالی از نظر اجتماعی گوشه‌گیر و بی‌علاقه به نظر برسند و حمایت عاطفی و درک متقابل نیازها و احساسات دوستان‌شان را برای آن‌ها دشوارتر می‌کند. (روکاج و وینر، ۲۰۲۰) علائم بیش‌فعالی و تکانشگری هم ممکن است منجر به مشکل در تعدیل هیجانات، حل تعارضات به طور ناعادلانه و تعامل به شیوه‌ای حساس شود که می‌تواند روی روابط دوستانه کودکان دارای این اختلال تأثیر منفی بگذارد. (میکامی، ۲۰۱۰) مطالعاتی که کودکان مبتلا به اختلال نقص توجه / بیش‌فعالی را با کودکان معمولی در حال رشد مقایسه می‌کنند، نشان می‌دهند که کودکان مبتلا به

اجتماعی و رفتاری، بسیاری از کودکان با اختلال نقص وجه / بیش‌فعالی تمایل دارند، وجود این مشکلات را کمتر گزارش کنند. (اونس، گلدفاین، اوانگلیستا، هوزا و کایسر، ۲۰۰۷) در واقع ادبیات پژوهشی نشان می‌دهد که بسیاری از کودکان با اختلال نقص توجه / بیش‌فعالی در مقایسه با معیارهایی که منعکس کننده شایستگی واقعی هستند، شایستگی خود را بیش از حد برآورد می‌کنند. (وارما و وینر، ۲۰۲۰) به عبارت دیگر در این جمعیت، ادراک از خود غالباً با معیارهای عینی عملکرد یا با رتبه‌بندی شایستگی والدین و

داشتن دیدگاه‌های خیالی مثبت در قالب ادراک از خود مختل شده ممکن است کودکان مبتلا به اختلال نقص توجه / بیش‌فعالی را مستعد شکست بیشتر کند؛ زیرا این دیدگاه‌ها احتمالاً از درک نیاز به بهبود، پذیرش بازخورد منفی و تغییر رویکردشان برای تکمیل کار جلوگیری می‌کند.

از سوی دیگر کودکان و نوجوانان مبتلا به اختلال نقص توجه / بیش‌فعالی معمولاً دارای اختلالاتی در عملکرد اجتماعی از جمله مشکلات

اختلال نقص توجه / بیش‌فعالی دوستی‌های پایدار کمتری دارند (پاول، ریگلین، ان جی نایت، فردریکسون، ولف، مک مانوس و همکاران، ۲۰۲۱) و احتمالاً با افرادی که یک مشکل یادگیری یا رفتاری دارند بیشتر دوست می‌شوند. (مارتون، وینر، راجرس و مور، ۲۰۱۵) ادامه دارد...

تهیه و تنظیم: خانم دکتر فرزانه ناظمی
دکترای تخصصی روانشناسی کودکان
استثنایی، مدرس دانشگاه و مشاور

شناسایی عوامل مؤثر بر سازوکارهای مشارکت والدین در محیط یادگیری

ترکیبی مدارس / بیش فعالی (بخش نخست)

چکیده

هدف مطالعه حاضر شناسایی عوامل مؤثر رفتارهای مشارکتی والدین در محیط یادگیری ترکیبی مدارس بود. پس از تعیین راهبردهای جستجو، منابع مرتبط در پایگاههای اطلاعاتی شامل پروکوئست، اریک، اسکوهاست و گوگل اسکالر، در بازه زمانی ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ جستجو شدند. به منظور به حداکثر رساندن جامعیت جستجو از کلیدواژه‌های تعیین شده و تمام ترکیب احتمالی آنها با عملگرهای OR و AND استفاده شد. سپس با استفاده از شیوه‌های مختلف پالایش در پایگاه داده‌ها و معیارهای ورود و خروج مطالعه در مراحل بعدی منابع مرتبط با هدف مطالعه انتخاب گردیدند. کیفیت مطالعات از طریق چک لیست استروپ^۱ بررسی شد. از بین ۱۹ مطالعه، نهایتاً تعداد ۲۰ مطالعه در تحلیل نهایی شناسایی و انتخاب شدند.

یافته‌ها نشان داد عمده ترین سازوکارهای مشارکت والدین شامل سازماندهی، پایش و نظارت، انگیزشی، آموزشی و مدیریت در خانه در محیط یادگیری ترکیبی مدارس می تواند راهگشا باشد و به دانش آموزان کمک می کند تا آنها در انجام تکالیف درسی در محیط یادگیری ترکیبی پیشرفت نمایند. نتایج نشان داد: (الف) مدارس با رویکرد یادگیری ترکیبی در سازوکار مشارکت والدین با واسطه فن آوری برخط قابلیت یکپارچه شدن در نظام مدیریت یادگیری مدارس را دارند.

(ب) پیوندهایی بین سازوکارهای مشارکت والدین و پیشرفت دانش آموزان در محیط

یادگیری ترکیبی مدارس وجود دارند اما تحقیقات بیشتری لازم است و (د) سرانجام، بررسی حاضر پیشنهادها را برای تحقیقات بیشتر ارائه می دهد.

کلیدواژه‌ها: مشارکت والدین، یادگیری ترکیبی، آموزش برخط، آموزش مجازی، آموزش سایبری، دانش آموزان مدارس.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

همزمان با گسترش و توسعه فناوریهای جدید در زمینه آموزش، سبک‌های جدیدی از فعالیتهای آموزشی پا به عرصه وجود نهاده اند که امروزه از آنها به عنوان «یادگیری ترکیبی» نام می‌برند. «یادگیری ترکیبی» به عنوان یک سازو کار جدید بر استفاده متنوع و گسترده از روشهای یادگیری تاکید دارد. توجه درانتخاب و به کار گیری ابزار متناسب با موقعیت یادگیرنده برای بالا بردن کیفیت یادگیری از اصول اولیه

یادگیری، ترکیبی است. یادگیری ترکیبی برای اولین بار به طور رسمی توسط مارش^۲ در سال ۲۰۰۳ ارائه شد. (گریسون و واگان^۳، ۲۰۰۸).

یادگیری ترکیبی، تلفیقی از آموزش سنتی چهره به چهره و آموزش برخط است، طوری که آموزش؛ هم در کلاس درس سنتی و هم به صورت برخط انجام میشود و بخش برخط آن، گسترش یافته و ادامه دهنده یادگیری کلاسی سنتی است (روای^۴، ۲۰۰۴). در اسکول (۲۰۰۲)^۵، یادگیری ترکیبی را تلفیق چهارگانه روشهای فناوری مبتنی بر وب برای دستیابی به اهداف آموزشی؛ ترکیب انواع رویکردهای پداگوژیکی برای تولید بهینه برون دادهای یادگیری با یا بدون فناوری؛ ترکیب هر شکل از فناوری آموزشی (با آموزش چهره به چهره و یاددهنده محوری) و ترکیب فناوری آموزشی با وظایف شغلی آموزشی می داند.

یادگیری ترکیبی با داشتن مزیت‌های هر دو رویکرد آموزش (سنتی و الکترونیکی) یک رویکرد مؤثر برای افزایش اثربخشی یادگیری، سهولت دسترسی به مواد آموزشی باشد. همچنین به دلیل ارائه فرصت‌های مختلف به منظور یادگیری، موجب آن می‌شود که در کنار افزایش جذابیت آموزش، به تفاوت‌های فردی فراگیران نیز به طور مناسبی توجه شود، زیرا همه افراد به یک شیوه یاد نمی‌گیرند و به همین دلیل استفاده از روش‌های مختلف برای آموزش ضروری به نظر می‌رسد. با توجه به ماهیت آموزش، پویایی آن، نوع محتوا و غیره، معلم می‌تواند دو روش آموزش حضوری (سنتی) و

آموزش مجازی (الکترونیکی) را ترکیب کند این روش به معلم کمک می‌کند تا برنامه و قواعد

⁵ Driscoll

³ Garrison & Vaughan

⁴ Royai

¹ STROBE

² Marsh

یادگیری را به بهترین نحو برآورده کند. (شکرباغانی، ۱۳۹۹). از آنجا که هدف مطالعه حاضر بررسی سازوکارهای مشارکت والدین در محیط یادگیری ترکیبی مدارس و معادل‌های آن از قبیل آموزش مجازی^۶، آموزش سایبری^۷، آموزش برخط هیات امنایی^۸ مدارس را شامل می‌شود، از طبقه بندی مشخصی برای توصیف یادگیری ترکیبی استفاده نمود. جدول ۱ اصطلاحات معمولی یافت شده در تحقیق حاضر و نحوه تعریف آنها را تعریف می‌کند.

الگوهای یادگیری ترکیبی متنوعی وجود دارد. هورن و استاکر^۹ (۲۰۱۱) یادگیری ترکیبی را به شش دسته تقسیم کرد: هدایت چهره به چهره^{۱۰}، ایستگاه چرخشی^{۱۱}، انعطاف پذیر^{۱۲}، آزمایشگاه برخط^{۱۳}، خودیادگیر^{۱۴}، هدایت برخط. این مدل‌ها با اتکا به فناوری‌های یادگیری برخط به ترتیب ارائه می‌شوند. هدایت چهره به چهره دارای کمترین اتکا به بخش برخط یادگیری است و هدایت برخط بیشتر متکی به یادگیری برخط است. موسسه کریستنسن (۲۰۱۲) نیز چهار نوع از مدل‌های یادگیری ترکیبی را به رسمیت شناخته است: چرخشی، انعطاف پذیر، مجزا^{۱۵} و مدل‌های مجازی غنی شده^{۱۶}. این مدل‌ها طبق وابستگی آنها به بخش برخط یادگیری سفارش داده می‌شوند. طبقه بندی شکل ۲ طرح دسته بندی اولیه را برای چشم انداز یادگیری ترکیبی ترسیم مینماید. نکته قابل ذکر این است که بسیاری از مسئولان مدارس بیش از یک مدل ترکیبی را برای دانش آموزان اجرا کرده‌اند. (استاکر و هورن، ۲۰۱۲).

با این حال با ظهور فناوری‌های دیجیتال و ابداع یادگیری ترکیبی در مدارس، چگونگی مشارکت والدین و نقش آنها در دستاوردهای تحصیلی دانش آموزان بی پاسخ مانده است. مشارکت خانواده یا اندکی محدودتر مشارکت والدین، به مجموعه گسترده ای از رفتارهایی که پدر و مادر در مورد تجربیات آموزشی و یادگیری

کودکشان انجام می‌دهند، اطلاق می‌شود (هوور-دمپسی و ساندلر^{۱۷}، ۱۹۹۷). فقدان مطالعات عمیق در زمینه تلفیق محیط یادگیری ترکیبی مدارس و مشارکت والدین، ضرورت اهمیت پژوهش در این موضوع را دوجندان می‌کند. چارچوب‌های نظری مشارکت والدین در پیوستار یادگیری ترکیبی در جدول ۲ مشاهده می‌شود:

بیشتر چارچوب‌های نظری مندرج در جدول ۲ بیان داشتند که والدین مسئولیت‌های آموزشی دارند. از جمله هر سه چارچوب یادگیری برخط، توضیح دادند که والدین می‌توانند شخصیت انگیزشی مهمی برای دانش آموزان خود باشند، چارچوب‌های توسعه یافته در زمینه یادگیری برخط نیز تأکید بیشتری بر نظارت و سازماندهی یادگیری دانش آموزان دارد. چالش قابل توجه در شناسایی و دسته بندی مدارس دارای یادگیری ترکیبی این است که این حوزه همچنان به تکامل خود ادامه می‌دهد. با این حال، متغیرهای مرتبط با آن از قبیل مشارکت والدین به طور جامع مورد کاوش قرار نگرفته است. انجام پژوهش حاضر به چند دلیل حائز اهمیت می‌باشد. همان گونه که مطرح شد، به دلیل وجود مزایای بسیار رویکرد یادگیری ترکیبی، و نیاز امروز جامعه در شرایط همه گیری بیماری کرونا ایجاب می‌کند که در رویکرد و شیوه تدریس رویکرد مورد نظر

نیز هم راستا با رشد علم و فناوری، متناسب با شرایط کنونی تغییر و تحول صورت گیرد. از طرفی به دلیل نتایج ارزنده ای که تا به حال متخصصان با اجرای این رویکرد بدان دست یافته‌اند، و نیز با توجه به

اینکه تا به حال پژوهشی داخلی در زمینه شناسایی عوامل موثر بر سازوکارهای مشارکت والدین در محیط یادگیری ترکیبی مدارس انجام نشده است؛ و جدید بودن روش یادگیری ترکیبی، اهمیت و ضرورت این پژوهش دو چندان می‌شود.

بنابراین، مطالعه حاضر با هدف شناسایی عوامل موثر بر سازوکارهای مشارکتی والدین در محیط یادگیری ترکیبی مدارس، قصد دارد بخش‌هایی را که دانش در آنها ضعیف و بی نتیجه است، شناسایی نماید، تا از این طریق جهت‌های جدیدی برای تحقیقات آینده تعیین شود. از آنجا که اطلاعات کمی در مورد چگونگی مسئولیت‌های پشتیبانی والدین در برنامه‌های آموزش برخط و ترکیبی مدارس وجود دارد. به طور خاص، مطالعه حاضر به سوال زیر پرداخته است:

عوامل موثر بر سازوکارهای مشارکتی والدین در محیط یادگیری ترکیبی مدارس کدامند؟
ادامه دارد...

تهیه و تنظیم: پریش زارعی دکترای برنامه‌ریزی درسی

¹⁴ Self-blend

¹⁵ la carte

¹⁶ enriched virtual models

¹⁷ Hoover-Dempsey K. V. & Howard, M. Sandler

¹⁰ Face-to-face driver

¹¹ rotation

¹² flex

¹³ online lab

⁶ Virtual Schooling

⁷ Cyber Schooling

⁸ Online Charter Schooling

⁹ Horn, M. B., & Staker, H.

مرکز آموزش علمی کاربردی شرکت تعاونی پیشنازان آیین زندگی
بلوار اشرفی اصفهانی، نرسیده به پل همت، خیابان قموشی (پارک) شهرک همای جنوبی
تلفن: ۰۲۱-۴۴۳۴۱۳۳۱